

A Fővárosi Ítéőtábla a Kikindai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kikindai Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviselési Osztálya (1055 Budapest, Szalay u. 16.) által képviselt Fővárosi Törvényszék (1055 Budapest, Markó u. 27.) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Balassagyarmati Törvényszék 2018. október 18. napján meghozott 27.P.20.194/2018/13. számú ítélete ellen a felperes részéről 15. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 1.397.700 (egymillió-háromszázkilencvenhétezer-hétszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes végleges keresetében kérte a bíróságot, hogy kötelezze az alperest a Ptk. 6:549. §-a alapján kártérítés címén 17.470.875 forint és járulékai megfizetésére. Előadta, hogy 2013-ban keresetet terjesztett elő **F. É.** alperes ellen annak megállapítása iránt, hogy **F. É.** megsértette a felperessel 1983. október 15. napján kötött, használatmegosztással vegyes adásvételi szerződést azzal, hogy a részére a közös tulajdonból meghatározott hányadnál nagyobb területrészt épített be. A felperes keresetét a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.P.89.101/2014/2. számú ítéletével elutasította, az ítéletet a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 43.Pf.640.271/2014/3. szám alatt helybenhagyta. A felperes 2015. évben előzetes szakértői bizonyítási eljárást követően újabb, kártérítés iránti keresetet terjesztett elő **F. É.** és társa alperes ellen, amelyet a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.P.88.984/2015/5. számú ítéletével elévülésre hivatkozással elutasított. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság az ítéletet azzal az eltérő indokolással hagyta helyben, hogy a felperes a kár összegét a kár bekövetkezésének időpontjára nem bizonyította.

Az alperes kérte a felperes keresetének elutasítását. Álláspontja szerint az alperesi bíróságok jogszerűen jártak el, amely önmagában kizárja a kártérítési felelősség megállapítását.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Indokolásában kiemelte, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint még téves jogalkalmazás esetén is csak igen szűk körben van helye a bírósági jogkörben okozott károkért való felelősség megállapításának, csak abban az esetben, amennyiben a jogalkalmazó mérlegelés nélküli, egyszerűen megállapítható tényállás mellett nyilvánvalóan

helytelen jogszabályt alkalmaz és ezzel kárt okoz. A bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére irányuló perben a bíróság nem bírálhatja felül a más ügyben hozott döntést, a kártérítési per bírósága újabb jogorvoslati fórumként nem szolgálhat. A felperes a megállapítási perrel összefüggésben a jogellenességet arra alapította, hogy nincs olyan törvényi rendelkezés, amely szerint nem lehet megállapítást kérni, ha marasztalásnak is helye van. A sérelmezett ítélet azonban egyértelműen megjelöli és idézi a Pp. 123. §-a szabályát és az abban foglalt feltételeket. A marasztalási perben született jogerős ítélet részletes indokát adta annak, hogy a felperes a kár mértékét miért nem bizonyította. A jogerős ítélet indokolása szerint a perbeli szakvélemény 2015 áprilisában kelt és erre az időpontra határozza meg az értékcsökkenés összegét, ehhez képest azonban a kár bekövetkezésének időpontjára, azaz 2013 augusztusára vonatkozó adatot a felperes nem szolgáltatott, illetve erre irányuló bizonyítási indítványt sem terjesztett elő annak ellenére, hogy az elsőfokú eljárásban a bizonyítási teherről részletes kioktatást kapott. A felperes az eljárás során nem bizonyított olyan kárt okozó jogellenes magatartást, amit az alperes az igazságszolgáltatási tevékenysége során megvalósított. A felperes által állított, az ingatlan értékcsökkenéséből eredő kár nincs összefüggésben az alperes igazságszolgáltatási tevékenységével, hiszen az a hivatkozott peres eljárástól függetlenül következett be. Az alperes állított magatartása és az előzetes közjegyzői eljárásban kirendelt szakértő díja között sincs okozati összefüggés. A felülvizsgálati eljárási költség pedig abból ered, hogy a felperes nem a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően terjesztette elő felülvizsgálati kérelmét, vagyis a költségek a felperes felróható magatartása folytán keletkeztek.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását, míg másodlagosan a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperesi keresetnek helyt adó döntés meghozatalát. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem teljes körűen tárta fel a tényállást, amikor a felperesi bizonyítási indítványnak nem adott helyt, a jogszabályokat tévesen alkalmazta, indokolása nem következetes és eljárási szabálysértéseket is elkövetett. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a felperes bizonyítási indítványát, amelyben kérte az alapügyben eljárt másodfokú tanács elnökének tanúkénti meghallgatását, amellyel megsértette az elsőfokú eljárás lényeges szabályait. A felperes a keresetének jogalapját abban jelölte meg, hogy az alperesi bíróság jogellenesen, a perrendtartás egy nem létező rendelkezésére hivatkozva elzárta a felperes elől a megállapítási per megindításának lehetőségét, a marasztalási perben első fokon hibás irányba terelte a bizonyítást, míg a marasztalási per másodfokú eljárása során nem volt mód, hogy a felperes utólagosan indítványokat tegyen. A felperes az alapperben a kár mértékét egyértelműen igazolta, így a keresetét semmilyen mérlegeléssel nem lehetett volna elutasítani, ez az a körülmény, ahol az alperesi bíróság felróhatóan hibázott. Tény, hogy az előzetes bizonyítási eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő megállapította a perbeli ingatlan értékcsökkenését, illetve a felperest ért kár mértékét. Az alapper elsőfokú szakaszában sor került a szakértői vélemény kiegészítésére is. Ehhez képest az alperesi bíróság a másodfokú ítéletében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kár mértéke a 2013. augusztusi időpontra vonatkozóan nem lett bizonyítva, amely nyilvánvalóan téves. Az alperesi bíróság eljárása során az eljárási és az anyagi jog lényeges szabályait szándékosan megsértette, amely megalapozza a bírói műhibából eredő felperesi igényt. Az alperesi bíróság nem abban hibázott, hogy a felperesre nézve kedvezőtlen döntést hozott, hanem magatartásának jogellenessége abban áll, hogy a perbeli igazságügyi szakvéleményt figyelmen kívül hagyta, és ezzel kirívóan okszerűtlen ténymegállapítást tett. Az alperes felróható jogellenes magatartása és a felperest ért kár bekövetkezése között az okozati összefüggés is fennáll, azaz a kártérítési felelősség mindhárom kötelező eleme megvalósul. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az egymásra épülő megállapítási és marasztalási perben másodfokon eljáró bíró ugyanaz a személy. Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul hivatkozott ítéletében a bírói gyakorlatra, amit az esetjogot nem ismerő

magyar jogrendszerben két bírói határozattal támasztott alá, függetlenül attól, hogy azok tényállása a szóban forgó esethez még csak nem is hasonlít. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kereset elutasításának legfőbb indoka az volt, hogy a bíróság nem bírálhatja felül a más ügyben hozott döntést. Ebből az következne, hogy amennyiben a bíróság téves ítéletet hoz, az abból eredő kárért a bíróság nem felel. Az elsőfokú bíróság összekeverte a kár és a kártérítés fogalmát is, ebben a perben ugyanis nem annak a kárnak a megtérítéséről van szó, amit a felperes az alapperben az ottani alperessel szemben érvényesített, hanem annak a kárnak a megtérítését kéri, amelyet a bíróság okozott azzal, hogy függetlenségével visszaélve feladatát hibásan látta el.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása során megalapozott, a jogszabályoknak megfelelő határozatot hozott, a perbeli bizonyítékokat megfelelően értékelte, és abból helyesen állapította meg a releváns tényállást, illetve okszerűen hozta meg a keresetet elutasító érdemi döntését. A felperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor a felperes tanúbizonyításra vonatkozó indítványát mellőzte. A bírói függetlenség elvéből következik, hogy a bíró nem tartozik beszámolási kötelezettséggel döntései tekintetében, és személyében nem számon kérhető. A bíró nem kényszeríthető olyan helyzetbe, hogy polgári perben tanúként magyarázza, indokolja döntését. Ennek alapján az alapperben bíróként eljáró másodfokú tanácselnök tanúkénti meghallgatására a perben törvényes lehetőség nincs. A felperes tévesen állította, hogy a megállapítás iránti perben az alperesi bíróság egy nem létező perrendtartási rendelkezésére hivatkozva utasította el a felperes keresetét, mivel az alapperben eljáró bíróság kifejezetten a Pp. 123. §-ára hivatkozott. A marasztalásra irányuló alapper másodfokú eljárásában hozott ítélet részletes indokolást tartalmaz a bizonyítékok, így az igazságügyi szakértői vélemény mérlegelése vonatkozásában. A felperes tehát iratellenesen állítja, hogy a bíróság indokolás nélkül mellőzte döntése során a bizonyítékokat. Az alapperben a másodfokú bíróság mérlegelési jogkörében eltérő jogi álláspontja folytán bizonyítatlanság miatt ítélte alaptalannak a felperes keresetét. Az indokolás azt is tartalmazza, hogy a felperes a kár mértékét miért nem bizonyította megfelelően. Eszerint a 2015. áprilisi időpontra vonatkozó szakvélemény nem alkalmas a felperes által megjelölt időpontban, azaz 2013 augusztusában bekövetkezett kár mértékének bizonyítására. Összességében a jelen perben a felperes nem bizonyította a kár bekövetkezését, az alperes magatartásának jogellenességét, és ebből következően az okozati összefüggés fennállását.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az ítéltábla a felperesi fellebbezés alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy indokolt-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján a felperes által indítványozott, de az elsőfokú bíróság által mellőzött tanúbizonyítás lefolytatása érdekében. Az alapeljárásokban hozott jogerős ítéletek mint okirati bizonyítékok azonban egyértelműen tartalmazzák a jogerős döntéseket és azok indokait, amelyeket tanúbizonyítással kiegészíteni nem lehetséges, így a tanúmeghallgatás a perben teljesen irreleváns lett volna. További bizonyításra tehát nem volt szükség, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt sem ok, sem lehetőség.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a döntésével is egyetértett, annak jogi indokait az alábbiak szerint pontosítja, illetve egészíti ki.

A felperes keresete bírósági jogkörben okozott vagyoni kár megtérítésére irányult, amelynek elbírálása során a Ptk. 6:549. § (1) bekezdését, 6:548. § (1) bekezdését és a 6:519. §-át együtt kellett alkalmazni. Ennek során mindenképp azt kellett vizsgálni, hogy teljesül-e a Ptk. 6:549. § (1) bekezdése szerinti kárfelelősség speciális feltétele, azaz a rendes jogorvoslati lehetőségek kimerítése. A felperes az alapeljárásban mindkét kifogásolt elsőfokú ítélet ellen fellebbezéssel élt, tehát a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a bírósági jogkörben okozott károkért való felelősség megállapítását csak kirívóan súlyos jogalkalmazási hiba alapozza meg. Kirívóan súlyos jogalkalmazási hiba a bizonyítékok nyilvánvalóan téves mérlegelése vagy nyilvánvalóan téves jogértelmezés esetén áll fenn. A jogalkalmazási hiba jellegét a felróhatóság körében kell értékelni, azaz az eljáró bíróság jogsértése akkor felróható, ha az kirívóan súlyosnak minősül. A felelősség megállapításához tehát nem elegendő, ha a bíróság döntése téves. Az Alaptörvény 26. cikke, a 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 3. §-a és a 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 1. § (1) bekezdése alapján a bíró ítélkezési tevékenységével összefüggésben független, amelyből következően megilleti a jog, hogy a bizonyítékokat és a tényeket szabadon mérlegelje és értékelje, illetve az alkalmazandó jogszabályokat az Alaptörvény 28. cikkével összhangban szabadon értelmezze. A bíró függetlenségéből és a szabad mérlegelési jogából következően nem várható el, hogy egy jogkérdésben minden bíróság azonosan foglaljon állást, vagyis azonos ügyekben minden bíróság előtt ugyanolyan döntés szülessen. A bírói függetlenség határát csak a nyilvánvaló és kirívóan súlyos tévedés jelenti.

A bírósággal szembeni kártérítési per nem az alapeljárás felülbírálatát szolgálja, de nincs akadálya annak, hogy a kártérítési perben eljáró bíróság az alapügyben hozott jogerős döntés hibás jellegét megállapítsa. Az Alkotmánybíróság a 339/B/2003. AB határozatában kifejtette, hogy a bírósági jogkörben okozott károkért való felelősség kiterjesztett jogvédelmet biztosít a jogerős döntésben meglévő hibával szemben, ugyanakkor a jogbiztonság követelménye miatt a kártérítési eljárásban nincs lehetőség az alapügyben hozott döntés ismételt és közvetett felülvizsgálatára. A kártérítési jogviszony önálló vizsgálatát az alapügyben hozott jogerős döntés nem befolyásolja, a bíróság önálló bizonyítási eljárás lefolytatását követően dönt arról, hogy a kártérítés alapjául szolgáló jogellenesség, illetve a felelősség egyéb feltételei fennállnak-e. A bíróság nem jogosult arra, hogy - a más jogviszonyra vonatkozó - jogerős döntést ennek keretében megváltoztassa.

Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást arról, hogy a megállapítási perben az alperesi bíróságok jogszerű döntést hoztak, miután a Pp. 123. §-a egyértelműen rendelkezést tartalmaz a megállapítási per feltételeire nézve, amely szerint megállapításra irányuló kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet. Az alperesi bíróságok a Pp. 123. §-át helyesen alkalmazva döntöttek a felperes megállapítási keresetének elutasításáról, mivel a felperes kártérítés címén teljesítést is követelhetett volna. Alaptalanul hivatkozott tehát a felperes arra, hogy a megállapítási perben az alperesi bíróságok egy nem létező szabály alapján utasították el a keresetét.

A marasztalási per során a felperes több, különböző magatartás jogellenességére hivatkozott. A keresetében azt adta elő, hogy a tulajdonostárs építkezése sértette az egymás közötti megállapodást azzal, hogy nem tartotta be az ott rögzített beépítési arányokat. A fellebbezési hivatkozása szerint viszont az volt jogellenes, hogy a tulajdonostárs a bontási kötelezettségét nem teljesítette, holott arra a felperes 2013 augusztusában felszólította. A marasztalási perben a másodfokú bíróság ezt az eltérő, új tényelődést befogadta, ugyanakkor álláspontja szerint ezzel a tényelődással nem állt

összhangban a perben kirendelt szakértő véleménye, mert az a kárszámítás kapcsán a kár bekövetkezésének időpontját az ingatlan 2015. évi eladásához kötötte, és a forgalmi értékcsökkenés összegét erre az időpontra határozta meg.

A másodfokú bíróság a felperes keresetét azzal utasította el, hogy 2013. augusztus hónapra vonatkozóan a forgalmi értékcsökkenés mértékét a szakvélemény nem tartalmazza. Tény, hogy a kiegészítő szakértői vélemény sem tartalmaz erre adatot, mivel az csak annyiban tisztázta az alapszakvéleményt, hogy az abban meghatározott értékcsökkenés csak a telekingatlan 2015. évi értékére volt figyelemmel. A felperesi állítással szemben tehát valóban nem volt az alapeljárásban olyan szakértői vélemény, amely alapján az értékcsökkenés összegét a 2013. évi időpontra vonatkoztatva meg lehetett volna állapítani. A felperes azt sem bizonyította az alapeljárásban, hogy a 2013. és 2015. év között nem változott volna az ingatlan értéke. A jogerős ítélet tehát nem tekinthető nyilvánvalóan tévesnek, mert nem felel meg a valóságnak, hogy a másodfokú bíróság bizonyítékot hagyott volna figyelmen kívül.

Az ítéletábra mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az alperes azonban perköltség-igényt nem terjesztett elő. A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az államnak megfizetni.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Matosek Edina s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: